

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1974-1975

12 MAART 1975.

Ontwerp van wet tot wijziging van sommige bepalingen van het Strafwetboek met het oog op de bestraffing van gewapende roofovervallen en van het nemen van gijzelaars.

MEMORIE VAN TOELICHTING

Het steeds toenemend aantal diefstallen met geweld en de stoutmoedigheid waarmee ze worden gepleegd, noopt de Regering ertoe alle middelen aan te wenden om een moderne vorm van misdadigheid, de gewapende roofoverval, met meer doeltreffendheid te bestrijden.

Een strenger optreden gaat met moeilijkheden gepaard op het vlak van de politieautoriteiten en van de rechterlijke overheid. Ook is de aanpassing nodig van onze strafbepalingen aan een zeer gewijzigde toestand.

In een recent werk heeft de heer H. Bekaert, Koninklijk Commissaris, erop gewezen dat ons Strafwetboek is voorbereid op een oogpunt van de wetenschappelijke bestrijding van de misdadigheid, niet meer de juridische exponent is van het maatschappelijk bestel en van de criminologische ontwikkeling (1). De bepalingen met betrekking tot de diefstal met geweld of met bedreiging, zijn meer dan honderd jaar oud. Ze geven niet de mogelijkheid om met voldoende krachtigheid op te treden tegen de handelwijzen en middelen gebruikt door alleenstaande of in bende verenigde misdadigers die, om hun boosaardig opzet te verwezenlijken, er niet voor terugdeinzen steeds vaker aanslagen te plegen, niet alleen tegen eigendommen, maar ook tegen personen.

(1) H. Bekaert « La manifestation de la vérité dans le procès pénal », Bruylant 1972, blz. 23.

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1974-1975

12 MARS 1975.

Projet de loi modifiant certaines dispositions du Code pénal en vue de la répression des agressions à main armée et des prises d'otages.

EXPOSE DES MOTIFS

En présence du nombre croissant de vols avec violence et de l'audace avec laquelle ils sont commis, il paraît nécessaire au Gouvernement de mettre tous les moyens en œuvre pour lutter le plus efficacement contre cette forme moderne de la criminalité que constituent les hold-up.

Une répression plus sévère de ceux-ci pose des problèmes à l'échelon des autorités de police et des autorités judiciaires. Elle suppose une adaptation de nos dispositions pénales à une situation qui a considérablement évolué.

Dans un ouvrage récent, M. le Commissaire royal H. Bekaert a dénoncé le vieillissement de notre Code pénal qui, dans l'optique d'une orientation scientifique de la lutte contre la criminalité, n'est plus l'expression juridique de la réalité sociale et de la vérité criminologique (1). Les dispositions relatives aux vols avec violences ou menaces sont vieilles de plus de cent ans. Elles ne permettent pas de réagir avec suffisamment de vigueur contre les agissements et les procédés de certains individus ou certaines bandes qui, de plus en plus, s'attaquent non seulement aux biens mais également aux personnes, afin de mener à bonne fin leurs opérations malhonnêtes.

(1) H. Bekaert « La manifestation de la vérité dans le procès pénal », Bruylant 1972, p. 23.

In het door het nationaal centrum voor criminologie in 1970 gepubliceerde werk met als titel « Hold-up en Belgique » (2), wordt de gewapende roofoverval gedefinieerd als zijnde een met het oog op een diefstal methodisch en rijpelijk voorbereide aanslag, die gepleegd wordt door één of meer daders, de openbare rust kan verstoren daar hij tegen personen is gericht en zich voordoet op een plaats waar zich blijkbaar belangrijke zaken of waarden bevinden, of begaan wordt tegen personen die wegens hun beroep of hun betrekking vermoedelijk belangrijke zaken of waarden bij zich hebben. Deze definitie omlijnt het begrip « gewapende roofoverval » en legt er de nadruk op dat hij hoofdzakelijk tegen personen is gericht. Hoewel de diefstal behoort tot de misdrijven die in het Strafwetboek met de meeste nauwkeurigheid zijn omschreven en bepaald, worden de kenmerkende omstandigheden van de gewapende roofoverval in deze omschrijvingen niet teruggevonden, zelfs niet in de vorm van verzwarende omstandigheden.

Een aspect van de criminaliteit dat vaak maar niet uitsluitend bij de uitvoering van een gewapende roofoverval voorkomt en dat een van de meest laakbare vormen is van de aanslag op de individuele vrijheid, is het vasthouden van personen als gijzelaar. De Regering is van oordeel dat naar het voorbeeld van Frankrijk en de Bondsrepubliek Duitsland en weldra ook van het Groot-Hertogdom Luxemburg, maatregelen op dat stuk moeten worden getroffen. Het vasthouden als gijzelaar strafbaar stellen is uit een dubbel oogpunt noodzakelijk : de voorkoming van zodanige feiten en de strenge beteugeling ervan.

**

Artikel 1 van het ontwerp heeft betrekking op een vormwijziging, welke door de Raad van State wordt voorgesteld : het huidige artikel 369 als derde lid in artikel 368 invoegen.

Bij artikel 2 van het ontwerp wordt een nieuw artikel 369 in het Strafwetboek ingevoegd. Thans is de ontvoering door geweld, list of bedreiging van een meisje beneden de volle leeftijd van zestien jaar, strafbaar. De straf die het Wetboek daarop stelt is opsluiting (art. 369).

Dat een minderjarige wordt ontvoerd om borg te blijven voor de voldoening aan een bevel of een voorwaarde, is geen verwarende omstandigheid. Dit is een leemte in onze wetgeving, waarvan de gevolgen des te zwaarder zijn, daar in de loop van de laatste jaren, in onze buurlanden minderjarigen zijn ontvoerd en hun vrijlating afhankelijk is gesteld van de voldoening aan bepaalde voorwaarden, bij voorbeeld het betalen van een losgeld. Artikel 2 wil in die leemte voorzien.

Naar het Franse voorbeeld gelden drie categorieën van criminele straffen voor degene die een minderjarige ontvoert om hem borg te doen blijven voor de voldoening aan een

Dans l'ouvrage que le centre national de criminologie a publié en 1970 et intitulé « Hold-up en Belgique » (2) on a ainsi défini le hold-up : « Toute agression méthodique et mûrement préparée en vue d'un vol, commise par un ou plusieurs individus, susceptible de troubler la paix publique parce qu'elle est dirigée contre les personnes et se produisant en un lieu où sont apparemment disposées des choses ou des valeurs importantes, ou bien contre des personnes qui apparemment, de par leur profession ou l'emploi qu'elles occupent, doivent être porteuses de choses ou de valeurs importantes. » Cette définition circonscrit la notion de hold-up et met en relief le fait qu'il est essentiellement dirigé contre les personnes. Bien que les vols soient parmi les infractions les plus minutieusement définies et décrites dans le Code pénal, les circonstances spécifiques du hold-up ne se retrouvent pas dans leurs qualifications, même sous la forme de circonstances aggravantes.

D'autre part, il est un aspect de la criminalité qui se retrouve fréquemment mais non exclusivement dans la perpétration d'un hold-up et qui constitue l'une des formes les plus odieuses de l'atteinte portée à la liberté individuelle : il s'agit de la prise d'otages. Le Gouvernement est d'avis que des mesures doivent être prises en ce domaine, à l'instar d'ailleurs de l'attitude adoptée par la France et par la République fédérale d'Allemagne et bientôt par le Grand-Duché de Luxembourg. Eriger la prise d'otages en délit s'impose à un double point de vue : prévenir la réalisation de tels faits et en assurer la répression rigoureuse.

**

L'article premier du projet a trait à une modification de forme, telle qu'elle est suggérée par le Conseil d'Etat. Il s'agit de rattacher l'article 369 actuel à l'article 368 dont il formera l'alinéa 3.

Par l'article 2 du projet, un nouvel article 369 est inséré dans le Code pénal. Actuellement, le fait d'enlever une fille au-dessous de l'âge de seize ans accomplis, par violence, ruse ou menace, est punissable. La peine que porte le Code est celle de la réclusion (art. 369).

L'enlèvement d'un mineur pour répondre de l'exécution d'un ordre ou d'une condition n'est pas constitutif de circonstance aggravante. Il s'agit là d'une lacune de notre législation qui a des conséquences d'autant plus graves que, au cours de ces dernières années, il est arrivé dans les pays voisins que des mineurs aient été enlevés et que leur libération ait été subordonnée à la réalisation de certaines conditions, par exemple, le versement d'une rançon. L'article 2 tend à combler cette lacune.

Selon l'exemple français, trois catégories de peine, toutes criminelles, sont prévues pour celui qui enlève un mineur dans le but de répondre de l'exécution d'un ordre ou d'une

(2) « Hold-up en Belgique », H. Bekaert, N. Lahaye, M. Remouchamps, Ed. de l'Institut de sociologie de l'Université libre de Bruxelles, 1970, blz. 22.

(2) « Hold-up en Belgique » H. Bekaert, N. Lahaye, M. Remouchamps, Ed. de l'Institut de Sociologie de l'Université libre de Bruxelles, 1970, p. 22.

bevel of een voorwaarde. Het feit op zichzelf wordt met vijftien jaar tot twintig jaar dwangarbeid gestraft.

Deze straf wordt verminderd tot dwangarbeid van tien tot vijftien jaar indien de minderjarige binnen de vijf dagen na de ontvoering door zijn ontvoerders vrijwillig vrijgelaten wordt, zonder dat aan de gestelde eisen werd voldaan. Deze bepaling streeft een dubbel doel na : enerzijds aan de ontvoerders een kans te geven op hun bedoelingen terug te komen en, anderzijds, de minderjarige te beschermen. Als logische aanvulling van het stelsel moet een zwaardere straf kunnen worden toegepast wanneer de minderjarige ten gevolge van zijn ontvoering is overleden. Daartoe strekt het laatste lid van de ontworpen tekst naar luid waarvan in dat geval een straf van levenslange dwangarbeid wordt opgelegd.

Artikel 3 voegt in hoofdstuk IV van de titel VIII van boek II van het Strafwetboek een artikel 438*bis* in. Dit hoofdstuk is gewijd aan de aanslag op de persoonlijke vrijheid en op de onschendbaarheid van de woning, gepleegd door particulieren.

Zoals in Frankrijk komt het vasthouden van gijzelaars als een verzwarende omstandigheid voor onder de bepalingen inzake wederrechtelijke aanhouding of gevangenhouding.

De tekst is rechtstreeks ingegeven door artikel 343 van het Franse Strafwetboek. De strafmaat verschilt volgens de bij artikel 2 van het ontwerp vastgestelde criteria.

Ter zake worden onderscheiden :

- het vasthouden van gijzelaars die borg moeten blijven voor de voldoening aan een bevel of een voorwaarde;
- het vasthouden van gijzelaars om een misdaad of een wanbedrijf voor te bereiden of te vergemakkelijken;
- het vasthouden van gijzelaars om de vlucht van de daders van een misdaad of wanbedrijf of hun medeplichtigen in de hand te werken of ze hun straf te doen ontgaan.

Zij die een persoon gijzelen kunnen ook diegenen zijn die daarna de misdaad of het wanbedrijf plegen; daarentegen kunnen de daders van de gijzeling of hun medeplichtigen, anderen zijn dan die welke de misdaad of het wanbedrijf begaan.

Artikel 438*bis* heeft een algemene strekking. Het geldt voor de gijzeling in verband met het plegen van een misdaad of van een wanbedrijf in om het even welke omstandigheid.

Artikel 438*bis* en het artikel 369 laten de toepassing onverkort van artikel 30 van de wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 november 1919 betreffende de regeling der luchtvaart, zoals dat artikel gewijzigd is bij de wet van 6 augustus 1973. Deze bepaling is niet zo algemeen als de bepalingen van het ontwerp en zal door deze laatste niet worden opgeheven.

De artikelen 4 en 5 vervangen artikel 471 van het Strafwetboek, zoals door de Raad van State wordt voorgesteld.

Artikel 4 heeft betrekking op de misdrijven waarop tien jaar tot vijftien jaar dwangarbeid staat en komt in de plaats van het huidige artikel 471, terwijl artikel 5 betrekking heeft

condition. Le fait lui-même est puni de travaux forcés de quinze ans à vingt ans.

Cette peine est réduite aux travaux forcés de dix ans à quinze ans si dans les cinq jours de l'enlèvement le mineur est libéré volontairement par ses ravisseurs, sans qu'il soit satisfait aux exigences imposées. Cette disposition poursuit un double but : d'une part, permettre aux ravisseurs de revenir sur leurs intentions et, d'autre part, sauvegarder le mineur. D'un autre côté, comme complément logique du système, il s'impose de prévoir une peine plus lourde lorsque le mineur est mort à la suite de son enlèvement. C'est le but poursuivi par le dernier alinéa du texte en projet qui prévoit la peine des travaux forcés à perpétuité.

L'article 3 introduit dans le Code pénal un article 438*bis*, dans le chapitre IV du titre VIII du livre II. Ce chapitre est consacré aux attentats à la liberté individuelle et à l'inviolabilité du domicile, commis par des particuliers.

Tout comme en France, la prise d'otages figure parmi les dispositions relatives à l'arrestation ou à la détention illégale. Elle constitue une circonstance aggravante.

La rédaction du texte s'inspire directement de l'article 343 du Code pénal français. Le taux de la peine varie selon les mêmes modalités que celles fixées à l'article 2 du projet.

Sont visées :

- la prise d'otages pour répondre de l'exécution d'un ordre ou d'une condition;
- la prise d'otages pour préparer ou faciliter la commission d'un crime ou d'un délit;
- la prise d'otages pour favoriser la fuite ou pour assurer l'impunité des auteurs ou des complices d'un crime ou d'un délit.

Selon les circonstances, ceux qui prennent en otage une personne seront ceux-là même qui, par après, commettront le crime ou le délit ou, au contraire, les auteurs ou complices de la prise d'otage seront différents de ceux qui commettent le crime ou le délit.

L'article 438*bis* a une portée générale. Il concerne la prise d'otage en rapport avec la commission d'un crime ou d'un délit quelconque.

L'article 438*bis* et l'article 369 nouveau n'énervent pas l'application de l'article 30 de la loi du 27 juin 1937 portant révision de la loi du 16 novembre 1919 relative à la réglementation de la navigation aérienne, tel que cet article a été modifié par la loi du 6 août 1973. Cette disposition présente un caractère moins général que celles du projet et elle ne sera pas abrogée par celles-ci.

Les articles 4 et 5 remplacent l'article 471 du Code pénal, ainsi que le propose le Conseil d'Etat.

L'article 4 vise les infractions punies des travaux forcés de dix ans à quinze ans et prend la place de l'article 471 actuel tandis que l'article 5 est relatif aux infractions punies

op de misdrijven die worden gestraft met dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar. Het voegt in het Wetboek een nieuw artikel 472 in. Artikel 4 vervangt dus een gedeelte van artikel 471.

In zijn huidige vorm straft artikel 471 van het Strafwetboek diegenen die een diefstal plegen door middel van geweld of bedreiging, in een bewoond huis of in de aanhorigheden ervan, en bij aanwezigheid van bepaalde verzwarende omstandigheden. Voor een doeltreffende beteugeling van de gewapende roofoverval is allereerst de herziening vereist van de omschrijving van de in artikel 471 genoemde diefstallen. Vooral moet de plaats waar de diefstal gepleegd wordt, buiten beschouwing worden gelaten. De draagwijdte van dit laatste artikel wordt daardoor in belangrijke mate verruimd. Het lijkt bovendien aangewezen bepaalde in dat artikel opgenomen verzwarende omstandigheden te wijzigen. De feitelijke omstandigheden die de gewapende overval kenmerken, komen inderdaad niet voor onder die welke in artikel 471 zijn opgenoemd.

Het beperkt zich tot de volgende omstandigheden :

- het feit dat de diefstal gepleegd wordt door middel van braak, inklimming of valse sleutels;
- het feit dat de diefstal gepleegd wordt door een openbaar ambtenaar door middel van zijn ambtsbediening;
- het feit dat de schuldigen of een van hen de titel of de kentekens van een openbaar ambtenaar aannemen of een vals bevel van het openbaar gezag invoeren;
- het feit dat de diefstal bij nacht door twee of meer personen gepleegd wordt;
- het feit dat wapens gebruikt of getoond worden.

Een diefstal die gepleegd wordt door middel van geweld of bedreiging, in een bewoond huis of in aanhorigheden ervan, en bij aanwezigheid van één van deze vijf omstandigheden, wordt met tien tot vijftien jaar dwangarbeid gestraft. Deze straf wordt van vijftien op twintig jaar gebracht indien twee van deze omstandigheden aanwezig zijn.

De eerste drie van de vijf bovenvermelde verzwarende omstandigheden behoeven geen wijzigingen. Artikel 4 van de ontworpen bepalingen neemt ze zonder meer over.

De omstandigheid dat de diefstal « bij nacht door twee of meer personen » moet gepleegd zijn, dient daarentegen te worden gesplitst.

Uit de statistieken blijkt dat de gewapende roofoverval meestal door verschillende personen gepleegd wordt. In de geest van het ontwerp moet de uitvoering van een zodanige overval door meer dan een persoon, op zichzelf reeds een verzwarende omstandigheid zijn, ongeacht het ogenblik waarop de feiten worden bedreven. In de rede die hij ter gelegenheid van de plechtige openingszitting van het Hof van Beroep te Brussel op 1 september 1972 (1) heeft uitgesproken,

des travaux forcés de quinze ans à vingt ans. Il introduit dans le Code un nouvel article 472. L'article 4 remplace donc en partie l'article 471.

Dans sa forme actuelle, l'article 471 du Code pénal punit ceux qui commettent un vol avec violences ou menaces, dans une maison habitée ou ses dépendances, ce vol étant accompagné de certaines circonstances aggravantes. Une répression efficace des hold-up requiert tout d'abord que la qualification des vols visés à l'article 471 soit revue. Il importe avant tout de faire abstraction de l'endroit où le vol a été commis. Le champ d'application de l'article 471 s'en trouvera considérablement élargi. Ensuite, il paraît indiqué de modifier certaines des circonstances aggravantes que l'article 471 comporte. En effet, les circonstances de fait qui caractérisent les hold-up ne se retrouvent pas dans celles que stipule l'article 471.

Cet article comporte les circonstances suivantes :

- le fait d'avoir commis le vol avec effraction, escalade ou fausses clefs;
- le fait que le vol a été commis par un fonctionnaire public à l'aide de ses fonctions;
- le fait que les coupables ou l'un d'eux ont pris le titre ou les insignes d'un fonctionnaire public ou ont allégué un faux ordre de l'autorité publique;
- le fait que le vol a été commis la nuit par deux ou plusieurs personnes;
- le fait que des armes ont été employées ou montrées.

Un vol avec violences ou menaces, commis dans une maison habitée ou ses dépendances et accompagné d'une de ces cinq circonstances entraîne une peine de dix ans à quinze ans de travaux forcés. Cette peine est portée de quinze ans à vingt ans si deux de ces circonstances se trouvent réunies.

Les trois premières des cinq circonstances aggravantes énumérées ci-dessus ne semblent pas devoir subir de modifications. L'article 4 des dispositions en projet les reproduit telles quelles.

La circonstance selon laquelle le vol doit avoir été commis « la nuit par deux ou plusieurs personnes » devrait par contre être scindée.

Les statistiques prouvent que les hold-up sont, pour la plupart, commis par plusieurs personnes. Il importe donc, dans l'optique du projet, que la perpétration d'un hold-up par plusieurs personnes soit à elle seule une circonstance aggravante, indépendamment de toute considération portant sur le moment où les faits sont commis. Dans la mercuriale qu'il a prononcée lors de l'audience solennelle de rentrée de la Cour d'appel de Bruxelles, le 1er septembre 1972 (1),

(1) « Bedenkingen over de bestrijding van de zware misdadigheid », V. Van Honsté, Rechtskundig Weekblad van 8 oktober 1972.

(1) « Bedenkingen over de bestrijding van de zware misdadigheid », V. Van Honsté, Rechtskundig Weekblad du 8 octobre 1972.

merkte de heer Van Honsté, Advocaat-generaal, op dat op 123 in 1969, 1970 en 1971 in België gepleegde gewapende roofovervallen, er blijkbaar slechts 34 door een enkel persoon zijn gepleegd. Dit bewijst ruimschoots waarom het nuttig is dat de deelneming van verscheidene personen aan dergelijke overvallen als een verzwarende omstandigheid wordt aangemerkt.

De straf verzwart eveneens wanneer de feiten bij nacht worden gepleegd. De talrijke nachtelijke diefstallen, waarvan personen op straat het slachtoffer zijn, rechtvaardigen die strengere bestraffing.

Ten slotte heeft de Regering het op grond van vastgestelde feiten, nodig geacht rekening te houden met een nieuwe omstandigheid, te weten het gebruik van een motorvoertuig of enig ander met een motor aangedreven tuig. In talrijke gevallen wordt een zodanig motorvoertuig gebezigd. Het biedt de boosdoeners veel voordelen: ze kunnen de plaats van het misdrijf gemakkelijk bereiken zonder de aandacht te trekken, verzekerd zijn van een snelle aftocht en misschien van straffeloosheid, en de buit zonder moeite vervoeren. Ook wordt het gebruik van enig ander met een motor aangedreven tuig bijgevoegd om mede andere vervoermiddelen te omvatten zoals vliegtuigen, boten, enz.

Artikel 5 voegt in het Strafwetboek een nieuw artikel 472 in.

Luidens het eerste lid van artikel 472 wordt de diefstal gepleegd door middel van geweld of bedreiging, op de openbare weg, gestraft met dwangarbeid van tien tot vijftien jaar. Het tweede lid schrijft de toepassing van een straf van vijftien tot twintig jaar dwangarbeid voor, indien deze diefstal gepleegd wordt met een van de omstandigheden van artikel 471.

Daar artikel 477 dat het begrip « openbare weg » omschrijft, opgeheven wordt door artikel 8 van de ontworpen bepalingen, heeft artikel 472 geen reden van bestaan meer. Het dient te worden opgeheven.

Het huidig artikel 472 wordt vervangen door een tekst die een aanvulling is van het nieuwe artikel 471.

Het tegenwoordig artikel 471 bepaalt dat een straf van vijftien jaar tot twintig jaar dwangarbeid wordt uitgesproken wanneer twee van de in zijn eerste lid bepaalde omstandigheden aanwezig zijn.

Het ontworpen artikel 472 houdt dezelfde bepaling in.

Het noemt bovendien andere omstandigheden op waarbij dezelfde straf geldt.

In de eerste plaats gaat het hier om het gebruik van wapens of op wapens lijkende voorwerpen. Luidens het huidige artikel 471 wordt het gebruik of het tonen van een wapen met tien jaar tot vijftien jaar dwangarbeid gestraft. Aangezien de lichamelijke integriteit hierdoor rechtstreeks wordt bedreigd, is het aangewezen de thans bestaande straf te verzwaren. Voorts om de wetgeving met de werkelijkheid in overeenstemming te brengen, dienen de voorwerpen die op wapens lijken, met wapens gelijkgesteld te worden. Deze voorwerpen jagen de slachtoffers evenveel vrees aan als een werkelijk wapen. Daarmee moet dus rekening gehouden worden bij de overwogen hervorming.

M. l'Avocat général Van Honsté signale que sur 123 hold-up commis en Belgique en 1969, 1970 et 1971, 34 de ces faits seulement n'ont apparemment été commis que par une seule personne. C'est assez dire combien il est utile d'ériger en circonstance aggravante la participation de plusieurs personnes à un hold-up.

Une autre circonstance aggrave la peine lorsque les faits sont commis la nuit. Les nombreux vols nocturnes dont sont victimes les personnes dans les rues justifient une peine plus sévère.

Enfin, se basant sur les constatations faites, il a paru utile au Gouvernement de créer une circonstance nouvelle, à savoir le fait d'utiliser un véhicule automobile ou tout autre engin motorisé. L'emploi d'un véhicule automobile est largement répandu et procure de nombreux avantages aux malfaiteurs: atteindre discrètement et facilement le lieu du délit, s'assurer une fuite rapide et peut-être l'impunité, transporter aisément le butin. Il a également été prévu l'utilisation de tout engin motorisé quelconque afin de viser des moyens de transport comme les avions, les bateaux, etc.

L'article 5 insère dans le Code pénal un nouvel article 472.

L'article 472 punit le vol commis à l'aide de violences ou menaces dans les chemins publics des travaux forcés de dix ans à quinze ans. Au terme de l'alinéa second, c'est une peine de travaux forcés de quinze ans à vingt ans qui sera appliquée si ce vol a été commis avec une des circonstances de l'article 471.

L'abrogation de l'article 477 qui définit la notion de chemin public faisant l'objet de l'article 8 des dispositions en projet, l'article 472 perd sa raison d'être. Il convient de l'abroger.

L'article 472 actuel est remplacé par un texte qui constitue le complément de l'article 471 nouveau.

Selon l'article 471 aujourd'hui en vigueur, la peine est de quinze ans à vingt ans de travaux forcés si deux des circonstances mentionnées à l'alinéa 1er se trouvent réunies.

L'article 472 en projet reproduit cette même disposition.

Il prévoit en plus d'autres circonstances entraînant cette peine.

Il y a lieu de citer tout d'abord l'emploi d'armes ou d'objets qui y ressemblent. D'après l'article 471, employer ou montrer une arme emporte une peine de dix ans à quinze ans de travaux forcés. Considérant que l'atteinte à l'intégrité physique est directement mise en cause par ce procédé, il s'indique de prévoir une peine plus forte que celle actuellement existante. D'autre part, dans le but de mettre en concordance la législation et la réalité, il s'impose d'assimiler aux armes les objets qui y ressemblent. Ces objets ont sur les victimes un pouvoir d'intimidation aussi grand qu'une arme véritable. Il convient donc d'en tenir compte dans le cadre de la réforme envisagée.

Hetzelfde geldt voor het gebruik van weerloosmakende of giftige stoffen. Men heeft reeds kunnen vaststellen dat misdadigers, voor een beter verloop van de overval, producten gebruiken die hun slachtoffers gedurende een min of meer lange tijd weerloos maken. Dit feit houdt eveneens een rechtstreekse aanslag in op de lichamelijke integriteit. Deze aanslag kan bijzonder ernstige gevolgen hebben. Net als het gebruik van wapens of op wapens lijkende voorwerpen, rechtvaardigt die omstandigheid de toepassing van een straf van vijftien jaar tot twintig jaar dwangarbeid.

De straf moet even zwaar zijn voor misdadigers die een motorvoertuig gebruiken dat ze gestolen hebben om de uitvoering van de gewapende roofoverval te vergemakkelijken en hun vlucht te verzekeren. Wegens het voordeel dat die handelwijze hun brengt, wordt diefstal van een motorvoertuig, zoals uit de ervaring blijkt, gewoonlijk de eerste fase van de overval.

Naast het motorvoertuig moet ook het gestolen met een motor aangedreven tuig worden genoemd.

Ten slotte moet met een straf van dwangarbeid van vijftien tot twintig jaar worden bedreigd tegen de omstandigheid dat een motorvoertuig of een met een motor aangedreven tuig wordt gebruikt dat de schijn heeft een motorvoertuig of met een motor aangedreven tuig te zijn van de orden diensten, d.w.z. van de politie, van de rijkswacht of van het leger. Die handelwijze kan immers het plegen van de diefstal en nog meer de vlucht van de misdadigers vergemakkelijken.

De wijziging in artikel 6 betreft de vorm. Ze herstelt de overeenstemming van de verwijzingen in de eerste volzin van artikel 473 van het Strafwetboek. Er dient rekening gehouden te worden met de gewijzigde inhoud van artikel 472.

Artikel 7 wijzigt het opschrift van afdeling III van het eerste hoofdstuk van titel IX van boek II. De begrippen « bewoond huis » en « aanhorigheden van een bewoond huis » worden niet meer gebruikt in hoofdstuk I van titel IX, vermits het nieuwe artikel 471 er niet meer naar verwijst. Derhalve behoort het opschrift « Betekenis van de in dit hoofdstuk voorkomende uitdrukkingen » te worden gewijzigd. De Regering heeft de door de Raad van State voorgestelde lezing overgenomen : « Betekenis van sommige in dit Wetboek voorkomende uitdrukkingen. » Voornoemde begrippen blijven inderdaad gehandhaafd op andere plaatsen in het Strafwetboek, inzonderheid in de artikelen 412, 417 en 439.

Artikel 8 heft artikel 474, tweede lid, alsmede artikel 477 op. Reeds nu heeft het tweede lid van artikel 474 geen reden van bestaan.

Het eerste lid bepaalt immers dat indien het geweld of de bedreiging gepleegd wordt zonder het oogmerk om te doden, en toch de dood veroorzaakt, de schuldigen worden veroordeeld tot levenslange dwangarbeid. Het tweede lid bepaalt dat dezelfde straf wordt toegepast indien dat geweld of die bedreiging bij nacht door verscheidene personen gepleegd wordt in een bewoond huis of op een openbare weg. Op grond van het eerste lid hebben geweld en bedreiging die de dood hebben veroorzaakt voor de dader reeds dwangar-

Il en est de même de l'utilisation de substances inhibitives ou toxiques. Il a déjà été observé que pour faciliter le déroulement des opérations, des malfaiteurs se sont servis de telles substances qui immobilisent leurs victimes pendant un temps plus ou moins long. Ce fait constitue, lui aussi, une atteinte directe à l'intégrité physique et les conséquences qui en résultent peuvent s'avérer particulièrement lourdes. Par analogie avec l'emploi d'armes ou d'objets qui y ressemblent, cette circonstance mérite l'application d'une peine de quinze ans à vingt ans de travaux forcés.

Une peine du même taux doit également s'appliquer dans le cas où les malfaiteurs ont utilisé un véhicule automobile qui a été volé pour rendre le hold-up plus aisé et pour assurer leur fuite. Dans les plans mis au point pour la réalisation d'un hold-up, il est d'habitude prévu le vol d'un véhicule automobile, compte tenu des avantages que présente ce procédé pour les malfaiteurs. L'expérience a démontré que cette première phase des opérations trouve fréquemment sa concrétisation.

Outre le véhicule automobile, il sied de mentionner aussi l'engin motorisé qui aurait été volé.

Enfin une peine de travaux forcés de quinze ans à vingt ans doit, selon le Gouvernement, sanctionner le fait pour les malfaiteurs de donner à leur véhicule automobile ou à l'engin motorisé qu'ils emploient l'apparence d'un véhicule automobile ou d'un engin motorisé des forces de l'ordre, c'est-à-dire, de la police, de la gendarmerie ou de l'armée. Une telle façon de procéder est de nature à faciliter le vol et, plus encore, la fuite de ceux qui l'ont commis.

L'article 6 vise une modification de forme. Il met en concordance les références mentionnées dans la première phrase de l'article 473 du Code pénal. Il y a lieu de tenir compte de ce que le contenu de l'article 472 est modifié.

L'article 7 change l'intitulé de la section 3 du chapitre Ier du titre IX du livre II. Les notions de « maison habitée » et de « dépendances d'une maison habitée » ne sont plus employées au chapitre Ier du titre IX puisque l'article 471 nouveau n'y fait plus référence. Il sied dès lors de modifier l'intitulé de la section 3 ainsi libellé « De la signification des termes employés dans le présent chapitre ». Le Gouvernement a suivi l'idée émise par le Conseil d'Etat selon laquelle il conviendrait de dire : « De la signification de certains termes employés dans le présent Code. » En effet, les notions reprises ci-dessus, existent toujours à d'autres endroits du Code pénal, notamment aux articles 412, 417, 439.

L'article 8 abroge le deuxième alinéa de l'article 474 ainsi que l'article 477. Déjà actuellement, le deuxième alinéa de l'article 474 n'a pas de raison d'être.

En effet, l'alinéa premier de l'article 474 stipule que si les violences ou les menaces exercées sans l'intention de donner la mort l'ont pourtant causée, les coupables seront condamnés aux travaux forcés à perpétuité. L'alinéa second prescrit l'application de la même peine si ces violences ou menaces ont été commises la nuit, par plusieurs individus dans une maison habitée ou sur un chemin public. En vertu du premier alinéa, les violences ou menaces qui ont causé la mort sans intention de la donner entraînent déjà pour leur auteur

beid tot gevolg, om het even of hij alleen of met andere personen heeft gehandeld en ongeacht de plaats waar de feiten werden gepleegd. Het tweede lid werd bij vergissing gehandhaafd door de wetgever van 1867 na wijziging van het oorspronkelijke ontwerp waarbij de doodstraf werd gesteld wanneer het geweld of de bedreiging de dood hebben veroorzaakt en het misdrijf werd gepleegd onder uitzonderlijk erge omstandigheden (bij nacht, door verscheidene personen, in een bewoond huis of op een openbare weg). Door uiteindelijk dezelfde straf als in het eerste lid goed te keuren, heeft de wetgever het tweede lid overbodig gemaakt.

Naar aanleiding van een aanpassing van de wetbepalingen betreffende de diefstal gepleegd door middel van geweld of bedreiging lijkt het wenselijk een overbodige tekst op te heffen.

Artikel 477 bepaalt dat « openbare wegen » wegen zijn ten gebuike van het publiek, maar dat deze benaming noch de wegedeelten waar huizen staan, noch de spoorwegen omvat. Het doel van de wetgever was, destijds, streng op te treden tegen straatoverrij en de alleenreizende personen op een efficiënte wijze te beschermen. De werkelijkheid ziet er thans heel anders uit. Deze vorm van roverij is vrijwel verdwenen en zulke diefstallen gebeuren nog slechts bij uitzondering. De diefstallen, en vooral de gewapende roofovervallen worden tegenwoordig in de agglomeraties gepleegd, in de bewoonde plaatsen waar het bij artikel 477 bepaalde begrip « openbare wegen » niet toepasselijk is. Het ontwerp streeft er trouwens o.m. naar de diefstallen te beteugelen, ongeacht de plaats waar ze zich voordoen. Daarom wordt voorgesteld het begrip « bewoonde huis » en « aanhorigheden ervan » niet over te nemen in het ontworpen artikel 471. In deze gedachtengang dient dan ook geen rekening meer gehouden te worden met het begrip « openbare weg », dat trouwens vaak aanleiding gaf tot discussie. Het is dus aangewezen dit artikel op te heffen.

Dit is, Mevrouwen, Mijne Heren, de strekking van het ontwerp van wet dat u door de Regering wordt voorgelegd.

De Minister van Justitie,

H. VANDERPOORTEN.

une peine de travaux forcés, qu'il ait agi seul ou non et quel que soit l'endroit où les faits se sont produits. Le second alinéa fut maintenu par erreur par le législateur de 1867, modifiant le projet initial qui prévoyait la peine de mort lorsque les violences ayant entraîné celle-ci étaient en outre accompagnées de ces circonstances exceptionnellement graves (faits commis la nuit, par plusieurs individus dans une maison habitée ou sur un chemin public). En y adaptant la même peine que celle du premier alinéa, le législateur rendait le second alinéa superflu.

Il apparaît souhaitable, à l'occasion de l'adaptation des dispositions légales concernant les vols commis avec violences ou menaces, d'abroger un texte inutile.

L'article 477 stipule que les chemins publics sont ceux dont l'usage est public, cette dénomination ne comprenant ni l'espace des chemins qui est bordé de maisons, ni les chemins de fer. Le but du législateur de l'époque était de réprimer sévèrement le banditisme de grand chemin et d'assurer au voyageur isolé une protection efficace. La réalité d'aujourd'hui est tout autre. Cette forme de brigandage a de nos jours pratiquement disparu et ce n'est qu'exceptionnellement que de tels vols se produisent. C'est dans les agglomérations, dans les endroits habités, là où la notion de chemin public, définie par l'article 477, ne trouve pas son application que se produisent les vols et principalement les hold-up. D'autre part, un des buts vers lesquels tend le projet est de réprimer les vols, indépendamment du lieu où ils ont été commis. C'est la raison pour laquelle il est proposé de ne plus retenir la notion de « maison habitée » et « dépendances de maison habitée » à l'article 471 en projet. Il s'impose dès lors, dans la même optique, de ne plus tenir compte de la notion de chemin public qui, au surplus, a donné lieu souvent à discussions. Il convient donc d'abroger cet article.

Telle est, Mesdames, Messieurs, la teneur du projet de loi que le Gouvernement soumet à vos délibérations.

Le Ministre de la Justice,

H. VANDERPOORTEN.

ONTWERP VAN WET

BOUDEWIJN,
Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Justitie is gelast in Onze naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen waarvan de tekst volgt :

ARTIKEL 1.

De bepaling die artikel 369 van het Strafwetboek uitmaakt, wordt in artikel 368 van hetzelfde Wetboek ingevoegd als derde lid.

ART. 2.

De volgende bepaling wordt ingevoegd op de plaats van artikel 369 van hetzelfde Wetboek en vormt er het nieuwe artikel 369 :

« *Artikel 369.* — Wordt de minderjarige, ongeacht zijn geslacht of zijn leeftijd, ontvoerd om borg te blijven voor de voldoening aan een bevel of een voorwaarde, dan is de straf dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar.

» Wordt binnen vijf dagen na de ontvoering, de minderjarige vrijwillig vrijgelaten zonder dat aan het bevel of de voorwaarde is voldaan, dan is de straf dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar.

» Heeft de ontvoering de dood van de minderjarige ten gevolge, dan is de straf levenslange dwangarbeid. »

ART. 3.

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 438*bis* ingevoegd luidend als volgt :

« *Artikel 438bis.* — Hij die zich schuldig maakt aan wederrechtelijke aanhouding of gevangenhouding wordt gestraft met dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar wanneer hij de aangehouden of gevangen gehouden persoon als gijzelaar heeft vastgehouden, hetzij om hem borg te doen staan voor de voldoening aan een bevel of een voorwaarde, hetzij om een misdaad of een wanbedrijf voor te bereiden of te vergemakkelijken, hetzij om de vlucht van de daders van een misdaad of wanbedrijf of hun medeplichtigen in de hand te werken of ze hun straf te doen ontgaan.

» De straf is dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar indien binnen vijf dagen na de aanhouding of de gevangenneming, de gijzelaar vrijwillig wordt vrijgelaten zonder dat aan het bevel of de voorwaarde is voldaan.

PROJET DE LOI

BAUDOUIN,
Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de la Justice est chargé de présenter en Notre nom aux Chambres législatives le projet de loi dont la teneur suit :

ARTICLE 1er.

La disposition qui compose l'article 369 du Code pénal est insérée à l'article 368 dont elle formera l'alinéa 3.

ART. 2.

La disposition suivante est insérée à la place de l'article 369 du même Code et en forme l'article 369 nouveau :

« *Article 369.* — Si le mineur, quel que soit son sexe ou son âge, est enlevé pour répondre de l'exécution d'un ordre ou d'une condition, la peine sera les travaux forcés de quinze ans à vingt ans.

» Si, dans les cinq jours de l'enlèvement, le mineur est libéré volontairement, sans que l'ordre ou la condition ait été exécuté, la peine sera les travaux forcés de dix ans à quinze ans.

» Si l'enlèvement a entraîné la mort du mineur, la peine sera les travaux forcés à perpétuité. »

ART. 3.

Un article 438*bis* rédigé comme suit est inséré dans le même Code :

« *Article 438bis.* — Celui qui se rend coupable d'arrestation ou de détention illégale sera puni des travaux forcés de quinze à vingt ans si la personne arrêtée ou détenue a été prise comme otage soit pour répondre de l'exécution d'un ordre ou d'une condition, soit pour préparer ou faciliter la commission d'un crime ou d'un délit, soit pour favoriser la fuite ou pour assurer l'impunité des auteurs ou des complices d'un crime ou d'un délit.

» La peine sera les travaux forcés de dix ans à quinze ans si dans les cinq jours de l'arrestation ou de la détention la personne prise comme otage a été libérée volontairement sans que l'ordre ou la condition ait été exécuté.

» De straf is levenslange dwangarbeid indien de aanhouding of de gevangenhouding van de gijzelaar dezen dood ten gevolge heeft. »

ART. 4.

Artikel 471 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Artikel 471. — Diefstal gepleegd door middel van geweld of bedreiging wordt gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar :

» Indien hij gepleegd wordt door middel van braak, inklimming of valse sleutels;

» Indien hij gepleegd wordt door een openbaar ambtenaar door middel van zijn ambtsbediening;

» Indien de schuldigen of een van hen de titel of de kentekens van een openbaar ambtenaar aannemen of een vals bevel van het openbaar gezag invoeren;

» Indien hij gepleegd wordt bij nacht;

» Indien hij gepleegd wordt door twee of meer personen;

» Indien de schuldige, om de diefstal te vergemakkelijken of zijn vlucht te verzekeren, gebruik maakt van een motorvoertuig of enig ander met een motor aangedreven tuig. »

ART. 5.

Artikel 472 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Artikel 472. — Diefstal gepleegd door middel van geweld of bedreiging wordt gestraft met dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar :

» Indien hij gepleegd wordt onder twee van de in artikel 471 vermelde omstandigheden;

» Indien wapens of op wapens gelijkende voorwerpen worden gebruikt of getoond;

» Indien de schuldige, om de diefstal te plegen of zijn vlucht te verzekeren, gebruik maakt van weerloosmakende of giftige stoffen;

» Indien de schuldige, om de diefstal te vergemakkelijken of zijn vlucht te verzekeren, gebruik maakt van een gestolen motorvoertuig of enig ander met een motor aangedreven gestolen tuig;

» Indien de schuldige om de diefstal te vergemakkelijken of zijn vlucht te verzekeren, gebruik maakt van een motorvoertuig of enig ander met een motor aangedreven tuig voorzien van kentekens of toestellen waardoor verwarring kan ontstaan met een motorvoertuig of enig ander met een motor aangedreven tuig van de ordediensten. »

ART. 6.

Artikel 473 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Artikel 473. — In de gevallen van de artikelen 468, 469, 470 en 471 is de straf dwangarbeid van vijftien jaar tot

» La peine sera les travaux forcés à perpétuité si l'arrestation ou la détention de la personne prise comme otage a entraîné la mort de celle-ci. »

ART. 4.

L'article 471 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

« Article 471. — Le vol commis à l'aide de violences ou de menaces sera puni des travaux forcés de dix ans à quinze ans :

» S'il a été commis avec effraction, escalade ou fausses clés;

» S'il a été commis par un fonctionnaire public à l'aide de ses fonctions;

» Si les coupables, ou l'un d'eux, ont pris le titre ou les insignes d'un fonctionnaire public ou ont allégué un faux ordre de l'autorité publique;

» S'il a été commis la nuit;

» S'il a été commis par deux ou plusieurs personnes;

» Si le coupable a utilisé un véhicule automobile ou tout autre engin motorisé pour faciliter le vol ou pour assurer sa fuite. »

ART. 5.

L'article 472 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

« Article 472. — Le vol commis à l'aide de violences ou de menaces sera puni des travaux forcés de quinze ans à vingt ans :

» S'il a été commis avec deux des circonstances mentionnées à l'article 471;

» Si des armes ou des objets qui y ressemblent ont été employés ou montrés;

» Si le coupable a fait usage de substances inhibitives ou toxiques pour commettre le vol ou pour assurer sa fuite;

» Si le coupable a utilisé un véhicule automobile volé ou tout autre engin motorisé volé pour faciliter le vol ou pour assurer sa fuite;

» Si pour faciliter le vol ou assurer sa fuite, le coupable a utilisé un véhicule automobile ou tout autre engin motorisé muni d'insignes ou d'appareils susceptibles de créer la confusion avec un véhicule automobile ou tout autre engin motorisé appartenant aux forces de l'ordre. »

ART. 6.

L'article 473 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

« Article 473. — Dans les cas prévus aux articles 468, 469, 470 et 471, la peine sera celle des travaux forcés de quinze

twintig jaar, indien het geweld of de bedreiging, hetzij een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, hetzij het volledig verlies van het gebruik van een orgaan, hetzij een zware verminking ten gevolge heeft.

» Dezelfde straf wordt toegepast, indien de boosdoeners de personen lichamelijk hebben gefolterd. »

ART. 7.

Het opschrift van afdeling III van het eerste hoofdstuk van titel IX van boek II van hetzelfde Wetboek wordt door het volgende opschrift vervangen : « Betekenis van sommige in dit Wetboek voorkomende uitdrukkingen. »

ART. 8.

Artikel 474, tweede lid, en artikel 477 van hetzelfde Wetboek worden opgeheven.

Gegeven te Brussel, 10 maart 1975.

BOUDEWIJN.

Van Koningswege :
De Minister van Justitie,

H. VANDERPOORTEN.

ans à vingt ans, si les violences ou les menaces ont causé, soit une maladie paraissant incurable, soit une incapacité permanente de travail personnel, soit la perte de l'usage absolu d'un organe, soit une mutilation grave.

» La même peine sera appliquée si les malfaiteurs ont soumis les personnes à des tortures corporelles. »

ART. 7.

L'intitulé de la section III du chapitre premier du titre IX du livre II du même Code est remplacé par l'intitulé suivant : « De la signification de certains termes employés dans le présent Code. »

ART. 8.

L'article 474, alinéa 2, et l'article 477 du même Code sont abrogés.

Donné à Bruxelles, le 10 mars 1975.

BAUDOUIN.

Par le Roi :
Le Ministre de la Justice,

H. VANDERPOORTEN.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 2e juli 1974 door de Minister van Justitie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « tot beteugeling van de gewapende roofoverval en van het nemen van gijzelaars », heeft de 9^e oktober 1974 het volgend advies gegeven :

Opschrift.

Voorgesteld wordt :

« Ontwerp van wet tot wijziging van sommige bepalingen van het Strafwetboek met het oog op de bestraffing van gewapende roofovervallen en van het nemen van gijzelaars. »

✱

ARTIKEL 1,

dat artikel 471 van het Strafwetboek vervangt.

Met inachtneming van het beginsel dat strafbepalingen een strikte uitlegging vereisen, zou het begrip « ordediensten » in het laatste lid van de ontwerp-bepaling nader moeten worden omschreven.

Voor het overige wordt voorgesteld de nieuwe bepaling in twee artikelen te splitsen, een met betrekking tot de misdrijven die worden gestraft met dwangarbeid van 10 tot 15 jaar, en dat in de plaats zou komen van het huidige artikel 471, het andere met betrekking tot de misdrijven die worden gestraft met dwangarbeid van 15 tot 20 jaar, en dat de plaats zou innemen van het huidige artikel 472 dat door artikel 8 van het ontwerp wordt opgeheven.

ART. 2,

dat artikel 369 van het Strafwetboek aanvult.

In het tweede lid van de tekst welke het ontwerp aan artikel 369 toevoegt, moeten de woorden « het losgeld is betaald of » vervallen. Zij zijn overbodig, want het betalen van een losgeld is een wijze om te voldoen aan het bevel of de voorwaarde in het eerste lid.

Ook wordt voorgesteld het huidige artikel 369 als derde lid op te nemen in artikel 368, en van de ontwerp-bepaling een nieuw artikel 369 te maken.

ART. 3,

dat een artikel 438bis in het Strafwetboek invoegt.

De ontworpen bepaling heeft een algemene strekking en doelt, wat de minderjarigen betreft, op bestanddelen van een misdrijf waarop artikel 369 geen straf stelt.

De memorie van toelichting stelt dat deze bepaling betrekking heeft « op het vasthouden van meerderjarige gijzelaars », en schrijft er daarmee een engere draagwijdte aan toe dan uit de tekst zelf blijkt.

Het is van belang dat de tekst en de memorie van toelichting, die een uitlegging ervan is, in overeenstemming zijn.

ART. 4,

dat artikel 473 van het Strafwetboek vervangt.

Wordt op 's Raads voorstel tot splitsing van artikel 471 van het ontwerp in twee artikelen ingegaan, dan moet artikel 473, waaraan artikel 4 van het ontwerp is gewijd, verwijzen naar artikel 471 en niet naar het eerste lid ervan.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre de la Justice, le 2 juillet 1974, d'une demande d'avis sur un projet de loi « relatif à la répression des hold-up et à la prise d'otages », a donné le 9 octobre 1974 l'avis suivant :

Intitulé.

Il est proposé d'écrire :

« Projet de loi modifiant certaines dispositions du Code pénal en vue de la répression des agressions à main armée et des prises d'otages. »

✱

ARTICLE 1er,

remplaçant l'article 471 du Code pénal.

Eu égard au principe de la stricte interprétation des textes répressifs, il conviendrait que la notion de « forces de l'ordre » qui figure au dernier alinéa de la disposition en projet soit précisée.

Par ailleurs, il est proposé de subdiviser la disposition nouvelle en deux articles, l'un qui viserait les infractions punies des travaux forcés de 10 à 15 ans et qui prendrait la place de l'article 471 actuel, l'autre qui serait relatif aux infractions punies des travaux forcés de 15 à 20 ans et qui prendrait la place de l'article 472 dont l'article 8 du projet prévoit l'abrogation.

ART. 2,

complétant l'article 369 du Code pénal.

Au deuxième alinéa du texte que le projet ajoute à l'article 369, les mots « que la rançon ait été versée ou... » doivent être omis. Ces mots sont inutiles puisque le versement d'une rançon est une façon d'exécuter l'ordre ou la condition dont il est question à l'alinéa 1er.

Il est proposé, d'autre part, de rattacher l'article 369 actuel à l'article 368 dont il formerait l'alinéa 3 et de faire de la disposition en projet un article 369 nouveau.

ART. 3,

insérant un article 438bis dans le Code pénal.

La disposition proposée a une portée générale et vise, en ce qui concerne les mineurs, des éléments d'infraction qui ne sont pas couverts par l'article 369.

En indiquant que cette disposition concerne la prise d'otages majeurs, l'exposé des motifs lui prête une portée plus restreinte que celle qui ressort du texte.

Il importe que le texte et l'exposé des motifs, qui en constitue un élément d'interprétation, soient mis en concordance.

ART. 4,

remplaçant l'article 473 du Code pénal.

Si la proposition faite ci-dessus de scinder l'article 471 en projet en deux articles distincts est retenue, l'article 473 qui fait l'objet de l'article 4 du projet doit faire référence à l'article 471 et non pas à l'alinéa 1er de cet article.

ART. 5,

dat een artikel 417bis in het Strafwetboek invoegt.

De begrippen « bewoond huis » en « aanhorigheden van een bewoond huis », die in hoofdstuk I van titel IX wegvallen, blijven gehandhaafd niet alleen in de artikelen 412 en 417 (hoofdstuk I van titel VIII) maar ook op andere plaatsen in het Strafwetboek, onder meer in artikel 439 (hoofdstuk IV van titel VIII) en in artikel 439 (hoofdstuk IV van titel VIII) en in artikel 530 (hoofdstuk III van titel IX).

In plaats van aan de wetgever voor te stellen een artikel 471bis aan te nemen, dat zich ertoe zou beperken bestaande bepalingen zonder enige wijziging over te nemen terwijl ze elders worden opgeheven en terwijl het nieuwe artikel in het Strafwetboek wordt opgenomen op een plaats die evenmin als die van de huidige bepalingen volkomen geschikt is, ware het beter én eenvoudiger zich te beperken tot een wijziging van het opschrift van de afdeling waaronder die bepalingen thans voorkomen.

Derhalve wordt voorgesteld artikel 5 van het ontwerp als volgt te redigeren :

« Artikel 5. — Het opschrift van afdeling III van het eerste hoofdstuk van titel IX van boek II van hetzelfde Wetboek wordt door het volgende opschrift vervangen :

» Betekenis van sommige in dit Wetboek voorkomende uitdrukkingen. »

ART. 6,

dat artikel 2, 2° lid, van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden vervangt.

De door de Regering voorgenomen wijziging heeft alleen tot doel in de genoemde bepaling de verwijzing naar de artikelen 471 en 472 van het Strafwetboek te vervangen door een verwijzing naar artikel 471 alleen, omdat artikel 472 door artikel 8 van het ontwerp wordt opgeheven. Als de splitsing van het ontwerp, artikel 471 in twee nieuwe artikelen, 471 en 472, doorgang vindt, wordt artikel 6 van het ontwerp overbodig.

ART. 7 et 8,

die onderscheidenlijk artikel 474, 2° lid, van het Strafwetboek en de artikelen 472, 477, 479, 480 en 481 van hetzelfde Wetboek opheffen.

Er is geen enkele reden om de opheffingsbepalingen van het ontwerp over twee artikelen te spreiden.

**

Rekening houdend van hetgeen hiervoren is opgemerkt, stelt de Raad van State de hierna volgende tekst voor, waarin, zoals een goede wetgevingstechniek eist, de volgorde van de te wijzigen artikelen van het Strafwetboek in acht wordt genomen.

Ontwerp van wet tot wijziging van sommige bepalingen van het Strafwetboek met het oog op de bestrafing van gewapende roofovervallen en van het nemen van gijzelaars.

ARTIKEL 1.

De bepaling die artikel 369 van het Strafwetboek uitmaakt, wordt in artikel 368 van hetzelfde Wetboek ingevoegd als derde lid.

ART. 2.

(artikel 2 van het ontwerp.)

De volgende bepaling wordt ingevoegd op de plaats van artikel 369 van hetzelfde Wetboek en vormt er het nieuwe artikel 369 van :

« Artikel 369. — ... »

ART. 5,

insérant un article 417bis dans le Code pénal.

Les notions de « maison habitée » et de « dépendances d'une maison habitée », qui disparaissent du chapitre 1er du titre IX subsistent non seulement aux articles 412 et 417 (chapitre 1er du titre VIII), mais encore à d'autres endroits du Code pénal (notamment à l'article 439 (chapitre IV du titre VIII) et à l'article 530 (chapitre III du titre IX)).

Plutôt que de proposer au législateur le vote d'un article 471bis, qui ne ferait que reprendre sans changement aucun des dispositions existantes tout en abrogeant ces dernières et en insérant l'article nouveau à un endroit du Code pénal où il n'est, pas plus que les dispositions actuelles, à une place qui convient parfaitement, il serait à la fois plus indiqué et plus simple de se borner à modifier l'intitulé de la section dans laquelle les dispositions actuelles figurent.

Il est dès lors proposé de rédiger comme suit l'article 5 du projet.

« Article 5. — L'intitulé de la section III du chapitre 1er du titre IX du livre II du même Code est remplacé par l'intitulé suivant :

» De la signification de certains termes employés dans le présent Code. »

ART. 6,

remplaçant l'article 2, alinéa 2, de la loi du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes.

La modification envisagée par le Gouvernement a pour unique objet de remplacer, dans la disposition précitée, la référence qui y est faite aux articles 471 et 472 du Code pénal, par une référence au seul article 471, pour le motif que l'article 8 du projet abroge l'article 472. Si la scission de l'article 471 en projet en deux articles nouveaux, à savoir les articles 471 et 472, est retenue, l'article 6 du projet sera sans objet.

ART. 7 et 8,

abrogeant respectivement l'article 474, alinéa 2 du Code pénal et les articles 472, 477, 479, 480 et 481 du même Code.

La scission des dispositions abrogatoires du projet en deux articles distincts ne se justifie pas.

**

Compte tenu des observations qui précèdent, le Conseil d'Etat propose le texte suivant qui, comme il est de bonne technique législative, respecte l'ordre des articles du Code pénal, auxquels il est apporté une modification.

Projet de loi modifiant certaines dispositions du Code pénal en vue de la répression des agressions à main armée et des prises d'otages.

ARTICLE 1er.

La disposition qui compose l'article 369 du Code pénal est insérée à l'article 368 dont elle formera l'alinéa 3.

ART. 2.

(article 2 du projet.)

La disposition suivante est insérée à la place de l'article 369 du même code et en forme l'article 369 nouveau.

« Article 369. — ... »

ART. 3.

(artikel 3 van het ontwerp.)

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 438bis ingevoegd, luidend als volgt :

« Artikel 438bis. — ... »

ART. 4.

(artikel 1 partim van het ontwerp.)

Artikel 471 van hetzelfde Wetboek wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 471. — Diefstal gepleegd ... »

ART. 5.

(artikel 1 partim van het ontwerp.)

Artikel 472 van hetzelfde Wetboek wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 472. — De diefstal wordt gestraft met dwangarbeid ... »

ART. 6.

(artikel 4 van het ontwerp.)

Artikel 473 van hetzelfde Wetboek wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 473. — ... »

ART. 7.

(ter vervanging van artikel 5 van het ontwerp en van artikel 8 partim.)

Het opschrift van afdeling III van het eerste hoofdstuk van titel IX van boek II van hetzelfde Wetboek wordt door het volgende opschrift vervangen :

« Betekenis van sommige in dit Wetboek voorkomende uitdrukkingen. »

ART. 8.

(artikelen 7 en 8 van het ontwerp.)

Artikel 474, tweede lid, en artikel 477 van hetzelfde Wetboek worden opgeheven.

**

Slotopmerking.

Voor zover de Raad van State bekend is, wordt het nemen van gijzelaars in het Belgische recht tot dusver alleen gestraft inzake luchtvaart. De wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 november 1919 betreffende de regeling der luchtvaart bepaalt in artikel 30, zoals dat artikel gewijzigd is bij de wet van 6 augustus 1973 :

§ 1. Met opsluiting wordt gestraft :

1° ...;

2° Hij die zonder recht een particulier of Staatsluchtvaartuig door geweld, bedreiging of enig ander middel in zijn macht brengt of houdt, het van zijn reissweg doet afwijken of poogt één van die feiten te bedrijven.

§ 2. De straf is dwangarbeid van tien tot twintig jaar :

1° Indien het misdrijf hetzij een lichamelijk letsel ... ten gevolge heeft;

2° ...;

ART. 3.

(article 3 du projet.)

Un article 438bis rédigé comme suit est inséré dans le même Code :

« Article 438bis. — ... »

ART. 4.

(article 1er pro-parte du projet.)

L'article 471 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

« Article 471. — Le vol commis ... »

ART. 5.

(article 1er pro-parte du projet.)

L'article 472 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

« Article 472. — Le vol sera puni des travaux forcés ... »

ART. 6.

(article 4 du projet.)

L'article 473 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

« Article 473. — ... »

ART. 7.

(remplaçant l'article 5 du projet et l'article 8 pro-parte.)

L'intitulé de la section III du chapitre 1er du titre IX du livre II du même Code est remplacé par l'intitulé suivant :

« De la signification de certains termes employés dans le présent Code. »

ART. 8.

(articles 7 et 8 du projet.)

L'article 474, alinéa 2, et l'article 477 du même Code sont abrogés.

**

Observation finale.

A la connaissance du Conseil d'Etat, la prise d'otages n'est jusqu'à présent réprimée en droit belge qu'en matière de navigation aérienne. La loi du 27 juin 1937 portant révision de la loi du 16 novembre 1919 relative à la réglementation de la navigation aérienne dispose en son article 30, tel que cet article a été modifié par la loi du 6 août 1973 :

§ 1er. Sera puni de la réclusion :

1° ...;

2° Celui qui, sans droit, par violences ou menaces ou par tout autre moyen que ce soit, s'empare d'un aéronef privé ou d'Etat, en exerce le contrôle, le détourne de sa route ou tente de commettre l'un de ces faits.

§ 2. La peine sera des travaux forcés de dix à vingt ans :

1° Si l'infraction a causé une lésion corporelle ...;

2° ...;

3° Indien het in § 1, 2°, genoemde misdrijf vergezeld gaat van of gevolg is door de wederrechtelijke gevangenhouding of de gijzeling van één of meer personen die zich aan boord van het luchtvaartuig bevinden.

§ 3. De straf is levenslange dwangarbeid indien het misdrijf de dood ten gevolge heeft.

Deze bepaling, die niet zo algemeen is als de bepalingen van het ontwerp, zal door deze laatste niet worden opgeheven en onverkort van toepassing blijven.

Het is zaak van de Regering te oordelen of aan de wetgever dient te worden voorgesteld beide wetgevingen in overeenstemming te brengen, met name wat betreft de verzwarende omstandigheden en de duur van de straffen die op de erin omschreven misdrijven zijn gesteld.

De Kamer was samengesteld uit:

De heren: J. MASQUELIN, kamervoorzitter; H. ROUSSEAU, J. van den BOSSCHE, staatsraden; R. PIRSON, M. VERSCHULDEN, bijzitters van de afdeling wetgeving; Mevrouw J. TRUYENS, griffier.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. van den BOSSCHE.

Het verslag werd uitgebracht door de H. P. CHARLIER, auditeur.

De Griffier,
J. TRUYENS.

De Voorzitter,
J. MASQUELIN.

Voor uitgifte afgeleverd aan de Minister van Justitie de 24 oktober 1974.

De Hoofdgriffier van de Raad van State,
R. VAN HAECKE.

3° Si l'infraction prévue au § 1er, 2°, a été accompagnée ou suivie de la détention illégale ou de la prise en otage d'une ou de plusieurs personnes se trouvant à bord de l'aéronef.

§ 3. La peine sera des travaux forcés à perpétuité si l'infraction a causé la mort.

Cette disposition qui présente un caractère moins général que celles du projet ne sera pas abrogée par celles-ci et son application n'en sera pas éternuée.

Le Gouvernement appréciera l'opportunité qu'il y aurait de proposer au législateur l'harmonisation de ces deux législations notamment quant aux circonstances aggravantes et à la durée des peines qui répriment les infractions prévues par elles.

La Chambre était composée de:

MM. J. MASQUELIN, président de chambre; H. ROUSSEAU, J. van den BOSSCHE, conseillers d'Etat; R. PIRSON, M. VERSCHULDEN, assesseurs de la section de législation; Mme J. TRUYENS, greffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J. van den BOSSCHE.

Le rapport a été présenté par M. P. CHARLIER, auditeur.

Le Greffier,
J. TRUYENS.

Le Président,
J. MASQUELIN.

Pour expédition délivrée au Ministre de la Justice, le 24 octobre 1974.

Le Greffier en chef du Conseil d'Etat,
R. VAN HAECKE.